

Američani, ki vstopijo v armado tuje sile, zgube državljanstvo.

AVTOMOBILISTI, KI PREHITRO VOZIJO, BODO ŽAGALI IN
SEKALI DRVA. — MOJSTRI NISO EDINI RADI PODRAŽE-
NJA KRUHA. — STARA VDOVA DOŽIVI SLABE SKUŠNJE
Z MLADIM ZENINOM. — AMERIŠKI DRŽAVLJAN USMR-
ČEN V MEKSIKI.

Znamenit zdravnik izjavlja, da je osemurni delavnik potreben radi zdravja.

Washington, D. C., 3. nov. — Državni departement izjavlja, da izgubi vsak Američan državljanstvo, ki je prostovoljno vstopil v armado evropske sile, ki je zapletena v vojno.

Theodore Marburg Jr., sin bivšega ameriškega poslanika v Belgiji, je prošil za potni list, da se vrne v zbor angleških kraljevih letalcev. Oblast mu je na podlagi zakona iz leta 1906 zavrnila prošnjo.

Državni tajnik Lansing pravi, da vsak ameriški državljani, ki vstopi v tujo armado, izgubi ameriško državljanstvo.

Državni departement je vložil tudi protest pri francoski vladi, da so ameriški aviatiki organizirani v zboru, ki nosi ime ameriški glori letalcev in bo predlagal, da se ime "ameriški" briše, ker sodeluje Združene države v zadregu.

New York, 3. novembra. — Dr. Woods Hutchinson, ki je dobro poznan v zdravniških krogih, pravi, da je osemurni delavnik potreben radi zdravja delavcev.

Izjavil je, da upa, da čas ni več daleč, ko bo mogoče znižati delavnik v vseh industrijah na šest ur dnevnega dela. Še le tedaj bodo delavci imeli priložnost, da si ohranijo zdravje.

Če delavec dela več kot osem ur dnevno, trpi njegovo zdravje, ki je izčrpano v kratkem času. Delavec potrebuje dosti počitka in časa za zabavo, pravi dr. Hutchinson.

Raznotako obsoja zdravnik delodajalce, ki slabo plačujejo delavce, ker jemljejo delavce sredstva za življenje.

Tako govori učenjak, kapitalisti pa mislijo in delajo nasprotno in se ne ozirajo, na to, kaj govorijo in pripravljajo znanstveniki in inženjerji.

Los Angeles, Cal., 3. nov. — Avtorji, ki jih povzročajo ljudje, ki se vozijo kot norci z avtomobili, se na Long Beachu tako množijo, da je mestni sodnik Carl V. Hawkins izjavil, da avtomobilisti, ki prehitro vozijo ne bo več kaznovani z denarno globbo, ampak jih bo obsodil, da bodo sekali in žagali drva za mesto.

Milwaukee, Wis., 3. novembra. — Polovski mojstri so obdrževali shod v Cateovi dvorani, da se dogovorijo o novljanju cene za kruh. Na shodu ni bilo sloge. Nekateri polovski mojstri so kupili moko, ki je bila še poceni. Drugi mojstri so jo kupili po sedanjih visokih cenah in zagovarjali so podražitev kruha. Končno so se zedinili, da se odloži podražitev kruha za naslednji čas.

Boston, 3. novembra. — Mrs. Herbert Windland šteje že petdeset let, njen soprog pa le 21, ki je bil zdrav, da jo je poročil na 60. letjako. Windlandova je na področju sodišča izpovedala, da je bila zaprta tri dni v finem hotelu na Boylstonovi ulici, medtem ko je njen soprog pogoltnil kruha.

Roman je pogoltnil v Chicagu, ko je bil mlad, davilasi fant obrnil stare vdove, ki laže dobro farmo.

Windland so aretirali, ker je

svoji ženi v pijanosti grozil s samokresom. Dobil je tri mesece poboljševalnice.

Stara nevesta je izpovedala, da je bil njen soprog njen jetničar v hotelu. Hotelski pisar je postal pozoren na dejstvo, da je stara nevesta zmiraj zaklenjena v sobi, mladi ženin pa razsipa denar, in je policijo obvestil o stvari.

Windland je na to svojo staro nevesto vzel s sabo v Kanado. Ko se je vrnil, se je opijanil in grozil svoji ženi s samokresom. To je povzročilo, da so ga aretirali.

El Paso, Texas, 3. novembra. — General Luis Herrera, zapovednik Caranzinih čet, je dal v Parralu usmrtiti Jose Diaza, o katerem trdijo, da je naturaliziran ameriški državljani.

Margarita Diaz, njegova žena, trdi, da je spremila svojega soproga v Parral, da obiščeta svoje sorodnike. Njenega soproga so aretirali še tisti dan, ko sta dospela v Parral. Ustrelili so ga ponoči na obtožbo, da pripada k legalistični stranki. V zapiskih okrajnega sodišča je zaneseno, da je tisti Jose Diaz v letu 1912 dobil drugi državljanski papir.

New York, 3. nov. — Victor Carlstrom, ki je večeraj zapustil Chicago s letalom, je danes zjutraj ob devetih dospel v New York.

Na potu se je moral spustiti na tla, ker se mu je pokvaril motor. Kmalu na to je nastala noč in ostal je čez noč v Hamondsportu.

Za polet je rabil le osem ur in 24 minut, vendar pa ni spolnil svoje naloge, da izvrši polet, ne da bi se spustil na zemljo.

Povprečno je Carlstrom letel 107 milj v uri.

Chicago, Ill., 3. novembra. — Volilne prostore v Chicagu in Ciceru bodo zaprti v torek točno ob štirih popoldne. Volilem, ki bodo stali v vrsti, ne bo več dovoljeno vstopiti v dvorano, in volilem, ki bodo stali v lokalu, ne bo dovoljeno oddati glasu. Šteti bodo le tisti glasovi, ki so bili oddani do štirih popoldne volilnemu sodniku.

Chicago, Ill., 3. novembra. — Walter H. Young je študiral na Barrettovem zavodu za stenografijo in pisanje s strojem. Bil je izključen iz zavoda in pisal je večkrat Charles R. Barrettu, da mu naj vrne tri dolarje šolnine, ker ni prihajal do konca kurza v šolo. Na pisma ni dobil odgovora.

Včeraj je srečal Barrett na postaji Illinois Central železnice, pa mu je od zadaj vzel klobuk in zginil z njim. Sinoči so ga aretirali.

Salem, Ore., 3. novembra. — I. L. Adams, astronom, je odkril veliko repatice 20 stopinj nižje in 20 stopinj zapadno od severne zveze. Njen rep se raztega po dolgosti prek so stopinj, na širokost pa prek dve stopinji, ki je obrnem nizdol.

Helena, Mont., 3. novembra. — Hlebec kruha v Montani stane petnajst centov, ali pa dva hleba za pet in dvajset centov.

Preje je stal hlebec deset centov, trije hlepci pa pet in dvajset centov.

(Dolge na 3. strani, 2. kolona)

IZ DELAVSKEGA SVETA.

Trmoglavost se včasih naščuje na delodajalce.

Delavska solidarnost je prekrizala
načrt delodajalcev.

Oklahoma bo dala Bensonu lepo število glasov.

Uspešna stavka tesarjev. Toronto, Ont., 3. novembra. — Tukajšnji tesarji so zahtevali 45c na uro. Delodajalci so zahtevo odklonili in tesarji so zastavkali.

Tesarji niso le dobili bitke, ampak kontraktorji so bili prisiljeni podpisati pogodbo za 50c mezde na uro. Tako se naščuje trmoglavost nad gospodarji.

Delavska solidarnost. Wilmington, Del., 3. novembra. — Modern Machinery družba je silila delavce v svojem podjetju, da delajo za trdke, pri katerih strojniki stavkajo. Delavci so najprvo opozorili družbo, da ne bodo delali za družbo, pri katerih delavci na štrajku. Opozorili niso nič izdali in delavci so ustavili delo.

Nova pogodba. Milwaukee, Wis., 3. novembra. — James Seat, organizator mednarodne unije stereotiparjev in elektrotiparjev, izjavlja, da je organizacija napravila novo pogodbo s Chattanooga Electrotyping & Engraving kompanijo. Delavci dobe osemurni delavnik in tri dolarje povišanja mezde na teden. Povišanje velja za pomočnike in vajence.

Razvažalci mleka upajo na zmago.

St. Louis, Mo., 3. novembra. — Štrajkačji razvažalci mleka so prepričani, da konča stavka zanje s popolno zmago. Do sedaj je dvajset največjih trgovin mestu podpisalo pogodbo, da bodo zapobile le organizirane razvažalce. Po pogodbi dobe razvažalci \$16 tedenske plače in 5 odstotkov od mleka prodanega na drobno in dva odstotka od mleka prodanega na debelo.

Oklahoma bo dala Bensonu 85 tisoč glasov.

Wewoka, Okla., 3. novembra. — Ne glede na to, kako visoko bo število socialističnih glasov v tej državi dne 7. novembra, imela bo Oklahoma v dveh letih socialističnega glasu. V socialistično večino v legislaturi. To priznajo republikanci in demokratični voditelji v šestih največjih in vodilnih mestih v tej državi. Oklahoma postane predstraž socialističnih držav v Združenih državah.

Mogoče socialisti še letos dobe toliko glasov, da dobe elektoralne glasove. Demokratična mašina bo storila vse, poslužila se vsake taktike, da onemogoči tak uspeh. Demokratična mašina se prav rada poslužuje pesti in samokresa.

V glavnem socialističnem stanu sodijo, da bo oddanih nad 85.000 socialističnih glasov.

V nižji legislaturi zbornici je 110 poslancev. Po skrbni cenitvi bodo izpadle volitve za nižjo zbornico sledeče:

Socialistov 43.
Dvomišljivih 37.
Protisocialistov 30.

Nekateri okraji so skozinsko socialistični, drugi pa deloma.

"Prostovoljno" povišanje mezde. Hopeville, Wis., 3. novembra. — Draperjeva družba, ki izdeluje stroje za tekstilne tovarne in pri kateri dela 2.500 delavcev, nazninja, da v dveh tednih poviša mezdo vsem delavcem. Družba ni nazninja, za koliko bo povišala mezdo.

Boj za svobodo govora. New Rochelle, N. Y., 3. nov. — Policija je razglašala socialistični shod pod milim nebom in aretirala govornika Edwarda Bruela.

Bil je prvi shod, ki ga je letos obdržala socialistična stranka v New Rochellu na prostem. Od spomladani sem je mestna oblast odklanjala dovoljenje za shode pod milim nebom radi otroške paralizacije. Pred štirinajstimi dnevi so socialisti vprašali zopet za dovoljenje, a župan je dejal, da ga ne da, ker je stavka in bi shod povzročil nemire.

Socialisti so na to obdržali ljudski shod v dvorani Manhattan, na katerem so sprejeli rezolucijo, da imajo državljani v smislu ustave pravico do mirnega zborovanja na ulici, da na zborovanju razpravljajo o javnih zadevah. Občinski svet ni odgovoril na rezolucijo.

Zdaj so sklicali shod socialisti na ulici. Komaj je Bruel govoril dvajset minut, se je prikazal angel varuh s količem v roki in samokresom v žepu. Vprašal je gozdnika, če ima dovoljenje za shod. Bruel mu je odgovoril, da ga nima in ga tudi ne potrebuje, ker ustava daje pravico govoriti na ulici. Policaj je Bruela aretiral.

Zborovalci so na to odšli v Irsko dvorano, kjer se je shod nadaljeval.

Obravnava proti Bruelu se vrši šele po desetem novembru. Njegov zagovornik je vložil pritožbo, da je mestna odredba, ki prepoveduje shode na ulicah protustavna.

Grški delavci se pridružijo socialistični stranki. New Brunswick, N. J., 3. nov. — Osem in dvajset socialistov, bivših članov socialistične mladinske organizacije v Solunu na Grškem, ki so nedavno prišli iz Grčije in delajo v raznih tovarnah, so se organizirali v socialistični skupini in vprašali za poslovnico od socialistične stranke.

Člani te najmlajše socialistične skupine so zelo inteligentni. Nekateri med njimi govorijo po več jazykov. Med njimi so člani, ki govorijo špansko, francosko, grško, turško in italijansko. Ko so prišli v Ameriko, so pričeli poizvedovati, na kakšen način se širijo socialistični nauki v Ameriki. Ko jim je Sips, organizator ogrske skupine, razložil na shodu platformo socialistične stranke v francosčini, so sklenili, da se pridružijo socialistični stranki.

Ta mlada skupina hoče obrniti svojo največjo pozornost na grške in turške delavce, da jih pridobi za delavsko politično in strokovno organizacijo. Občeznana je, da ameriški kapitalisti najbolj izrabljajo grške in turške delavce kot stavkokaze.

Delavke, ki izdelujejo strelivo, stavkajo. Derby, Conn., 3. novembra. — Pri Maxim Munitions družbi je zastavkalo tri sto delavcev in delavk. Med stavkarji tvorijo ogromno večino dekleta.

Njih zahteve so osemurni delavnik s plačo za deseturno delo.

Pred stavko je bilo več konferenc s kompanijo, ki so pa vse končale brez uspeha.

(Dolge na 3. strani, 2. kolona)

VREME.

Chicago in okolica: lepo vreme v soboto in nekoliko hladnejše; v nedeljo lepo vreme in zapadni vetrovi, ki se spremenijo proti večeru.

Illinois: lepo vreme v soboto in nedeljo.

Temperatura v Chicagu: najvišja 59, najnižja 46 stopinj.

Avstrijci imajo smolo na italijanski fronti, Rusi pa na vzhodni.

Rumunci se branijo z vsemi močmi ni avstrijsko-nemškega objema.

NA GRŠKEM KOLJE BRAT BRATA. — FORTA VAUX RAZSTRELJENA. — ZAVEZNIKI SO ARETIRALI NEMŠKEGA ČASTNIKA NA GRŠKEM. — OGROMNE SO TEŽKOČE V SEDMOGRŠKIH GORAH.

Brezuspešno klanje na macedonski fronti se nadaljuje.

ZADNJE VESTI.

Bukarešt, 4. nov. — Vojni stan poroča, da so rumunske čete vrgle avstrijske in nemške čete nazaj čez mejo pri Table Rutaju.

Berlin, brezščno prek Sayville, 4. nov. — Male nemške ladje so v sredo ponoči napravile lov na ladje, ki vozijo med ustjem Temse in Holandskem. Preiskale so več ladij in parnikov in se vrnilo z dvema ladjama kot plen v nemško luko.

Paris, 4. nov. — Britske čete so na macedonski fronti naskočile Alito.

Berlin, 4. nov. — Joseph C. Grew, tajnik ameriškega poslanstva, ki zdaj vodi posle v odsotnosti poslanika Gerarda, je dobil dnevne instrukcije, da pozve podrobnosti o potopu parnika "Rowanmore". Glede potopa parnika "Marina" niso dole instrukcije.

Splošen položaj.

Primorsko: Italijani so zopet "na pohodu v Trst". Že od ponedeljka je Rim poročal o topniškem bombardiranju avstrijskih pozicij istočno od Gorice in na Krasu, večeraj sta pa javila Rim in Dunaj o silovitem napadu italijanskih čet na avstrijske čete. Neuradno poročajo iz Rima, da je v akciji sedem infanterijskih brigad in dva polka strelcev italijanske armade, ki napada že od srede. Druga vest se glasi, da je bil 21. regiment avstrijskih deželnih brambocev popolnoma potolčen pri teh napadih. Uradno javlja Rim, da so Italijani okupirali avstrijske pozicije južno od Opatjesele in neke hribe na istočni strani Gorice. Blizu 5000 Avstrijev je bilo ujetih. Dunaj je poročal večeraj, da je avstrijska zadržala sovražne napade.

Rumunija: Medtem, ko poroča Berlin, da so nemške in avstrijske čete osvojile nove pozicije južno od prelazov Predil in Rdeči stolp, javljata Bukarešt in Petrograd, da je sovražnik že izgnan iz doline Jiul in drugod, koder ni sovražnik odbit, da je položaj neizpremenjen. Iz Dobrudže ni nič novega.

Rusija: Petrograd priznava, da so Rusi izgubili nekaj pozicij v Voliniji ob reki Stokod. Berlin javlja, da so Rusi sedemkrat napadli izgubljene pozicije ob Narajuvki v Galiciji, ali opravili niso ničesar.

Macedonija: Iz Sofije poročajo o manjših praskah. Dalje se glasi bolgarsko uradno poročilo, da so izgubili Angleži čez 500 mrtvih v boju pri Barakli-Džumi ob Stranici. Iz Soluna pa poročajo, da so Srbi vzeli nove bolgarske zakope in da se Francozi tepejo za posest Gardilve 12 milj južno od Bitolja.

Grška: Na Grškem je končno izbruhnila civilna vojna. Venezosove čete so pogubile kraljevo vojaštvo iz Katherine na solunskem polotoku in kralj je izdal ukaz svoji armadi, da se mora postaviti v bran, kjer se kažejo uporniki.

Francija: Francozi so zasedli trdnjavo Vaux pred Verdunom.

Čakali so toliko časa, da je eksplozirala ves dinamit, ki so ga nasuli Nemci v utrdbe, preden so odšli.

NOVA OFENZIVA ITALIJA-NOV NA PRIMORSKEM.

Rim, 3. nov. — (Uradno.) Naše čete so večeraj naskočile močne obrambne pozicije istočno od Gorice in na novi avstrijski črti istočno od Valone na kraški planoti. Zjutraj je naša artilerija bombardirala sovražne zakope in ob enajstih je šla infanterija v boj. Južno od ceste Opatjesele-Kostanjevice smo prodrli sovražno črto na več točkah in obdržali pridobljene pozicije kljub ljuhim protinapadom Avstrijev. V okolici Gorice, kjer so mehka tla vsled dolgega deževja, so naše čete obvladale sovražni odpor in osvojile zakope na istočnem slemenu Tivolija in sv. Marka in hribe istočno od Zoberja. Na kraški planjavi je naš enajsti armadni sbor naskočil gozdne višine pod imenom Venki Trini, kjer so se izločile in nad goro Pečinka in hrib št. 308 istočno od zadnje gore. Napredovali smo za dve tretjini milje istočno od Segiti. Med večerajšnjimi boji smo ujeli 4731 Avstrijev, med katerimi je 32 častnikov, in vplenili šest opov 105 milimetrskega kalibra, mnogo strojnih pušk, tovrne živine in drugega materiala.

Dunaj, 3. nov. — (Uradno.) Večeraj so Italijani obnovili silovite infanterijske napade v Vipavski dolini in na kraški planoti. Ogenj iz naših topov je pa zadržal sovražne napade.

RUMUNCI SE SE VEDNO OTEPLJEJO.

Bukarešt, 3. nov. — (Uradno.) Na zapadni moldavski fronti do Predila je položaj neizpremenjen. V dolini Prahova so se nadaljevali boji skoro ves dan večeraj in naše čete so odbile sovražnika. V okolici Dragoslavja smo tudi odbili sovražne napade. Istočno od Alta se nadaljuje bitka. Zapadno od doline Jiul pritiskajo naše čete za sovražnikom, ki se umide. Ujeti smo zopet večje število ujetnikov in vplenili veliko množico bojnega materiala. Položaj na južni fronti (v Dobrudži) je neizpremenjen.

Petrograd, 3. nov. — (Uradno.) V Bratoki ob Seletu, 20 milj južno od Braševa (Kronštad), je manjši oddelek rumunskega vojaštva nenadno napadel sovražnika in ga pogoltnil v beg; sovražnik je imel velike izgube. V dolini Alt se nadaljuje bitka. V dolini Jiul se sovražnik umide. Na fronti v Dobrudži so naše ogledovalne posadke zelo aktivne.

Berlin, 3. nov. — (Uradno.) Južnozgodno od Rdečega stolpa so naše čete osvojile nove pozicije in ujele 350 Rumuncov. Iz Dobrudže ni nič važnega.

BOJI V MACEDONIJI.

Sofija, 3. nov. — (Uradno.) Sovražne čete, ki so prodrle severno od jezera Malik, smo vrgli proti iztoku. Ob ovinku reke Černe smo odbili vse napade. Na fronti (Dolge na 3. str., 1. kol.)

Slovenska vojna in ve- sti iz inozemstva.

(Nadaljevanje iz prejšnjega)

Berlin, 3. nov. — (Brezlično v Saville). — Vojni kritiki, ki se mudijo z avstro-umsko armado na rumunski fronti, opisujejo velike težave, ki jih imajo bojovniki v transilvanijskih gorah. Boje v prelazih spremljajo nepopisne grozote. Rumunji poskušajo ob enajsti uri zadržati nasprotno armado na potu v Valahijo in se poslužujejo najskrajnejših sredstev, ki bi ovirale nasprotnika. Kljub temu, da so dobili Rumunji nekaj pomoči, so razdeljeni v posamezne skupine po hribih in gorah, od koder vodijo guerilsko bojevanje. Obramba Pridila in pozicij v Azugi obstoji iz močnih zakopov, ki so zavarovani z žicami in nešteti voljimi pastmi ali jamami, ki so umetno pokrite v vejami in listjem. Ti zakopi so že deloma razdani in deloma so jih avstro-umski čete obšle. Bojevanje v gorah z nepredimnimi globeli, ki so polne snega in luč od deževnem vremenu, daje poveljnikom in četam silno veliko trpljenja in treba je skoraj nadčloveške energije, da se premagajo vse težave. Rumunski kampanja bo naslavljena kampanja za našo armado.

FRANCOZI ZOPET GOSPODA- RI VSEH UTRUD PRED VERDUNOM.

Pariz, 3. nov. — (Uradno.) Francoske čete so prejšnji večer okupirale trdnjavo Vaux pri Verdunu, kar enkrat ponehale velike eksplozije v notranjinski trdnjavi. Čete so prišle v posest te važne pozicije brez izgube enega samega moža in in takoj utrdile. Na fronti severno od Somme so naše čete lep napredek med Boefsum in Saily Sallise. V tem okolišču smo ujeli 200 človek in skupno število ujetnikov je čez 700. Vrhutega smo vpleni deset strojnih pušk.

Berlin, 3. nov. — (Uradno.) Po-
neznane pozicije na fronti ob
Sommi so bile zopet večer pod
artilerijskim ognjem. Ne-
kaj hujš v Saily, katere smo bili
okupirali, smo večer zopet iz-
šli. "Sovražno prodiranje iz-
šlo od Guedecourta in proti se-
vernemu delu gozda St. Pierre-
re je bilo ustavljeno. Ogenj
vesikih topov, ki je bil naper-
jen proti trdnjavi Vaux, je pone-
kaj večer.

RUŠI IMAJO ZOPET SMOLO.

Berlin, 3. nov. — (Uradno.) Ru-
si imajo izredno velike izgube
vojni brezuspešni napadi,
sre so ponovili sedemkrat z na-
merno, da reokupirajo pozicije
med od Krankejskega na levem
Narajuvke v Galiciji. Po-
je so osvojile naše čete 30. ok-
tobra.

Petrograd, 3. nov. — (Uradno.)
Okolišču reke Stokod se nade-
ja bitka pri Vitoncu, Mihaj-
je in Aleksandrovska. Prvi na-
di sovražnika na Vitoncu in na
južno od tega kraja so bili
tudi, toda popoldne se je sovra-
žni posrečilo, da je s pomočjo
vsega topniškega bombardir-
ja okupiral naše prednje za-
pade na zapadnem bregu Stoko-
da in na južni strani Vitonca. V
zahvalnih Karpatih je sovražnik
napad našo pozicijo napadno od
Kapul, toda naš polk je do-
bil sovražnika.

ITALIJNA VOJNA NA GRŠKEM.

London, 3. nov. — V okolišču juž-
no od Soluna na Grškem je
civilna vojna. Vesti,
iz Aten in Soluna, so
kratke, ali iz tega, kar je, je
vidno, da iz kakih 600 venice-
rov poglaval v beg 150 kra-
jev vojakov iz Katerine blizu
Solunskega zaliva. Royalisti so se
zahvalili v Lariso, kakih 40 mil-
ionov od Soluna v Tesa-
li, kjer pričakuje pomoči.
Konstantin je ukazal svo-
ji armadi, da se morajo postaviti
v Venizelosovim revolucio-
narni in da ne smejo pod nobeno
okoliščino svojih postojank.

Konstantin poročevalce brzojav-
je iz Aten, da je kraljeva vlada
odkazala infanterije in ar-
tilerije v Katerino. Zavezniške
sile, ki kontrolirajo železnice
in Larine, so dovolile kraljevim
sile, da so se odpeljale z vla-
di. Poročajo iz Aten, da so
konstantin artilerije in Larine ne-
množico vojakov, kateri je v av-
strijski vozi pošto nemškega po-
sta v Atenah na bolgarsko
fronto. Častnikova pošta torba
je bila srečno vplunjena in govori
da so našli med drugim važna
militaristična staveja v
angelske defenzive pri Sue-
zskem prekopu. Poleg tega je bilo
naših vojakov grškega kralja in kra-
je, ki je bilo naslovljeno na
konstantin.

TRŽKOVA BOJEVANJA V SED- MOGRAŠKIH GORAH.

Berlin, 3. nov. — (Brezlično v Saville). — Vojni kritiki, ki se mudijo z avstro-umsko armado na rumunski fronti, opisujejo velike težave, ki jih imajo bojovniki v transilvanijskih gorah. Boje v prelazih spremljajo nepopisne grozote. Rumunji poskušajo ob enajsti uri zadržati nasprotno armado na potu v Valahijo in se poslužujejo najskrajnejših sredstev, ki bi ovirale nasprotnika. Kljub temu, da so dobili Rumunji nekaj pomoči, so razdeljeni v posamezne skupine po hribih in gorah, od koder vodijo guerilsko bojevanje. Obramba Pridila in pozicij v Azugi obstoji iz močnih zakopov, ki so zavarovani z žicami in nešteti voljimi pastmi ali jamami, ki so umetno pokrite v vejami in listjem. Ti zakopi so že deloma razdani in deloma so jih avstro-umski čete obšle. Bojevanje v gorah z nepredimnimi globeli, ki so polne snega in luč od deževnem vremenu, daje poveljnikom in četam silno veliko trpljenja in treba je skoraj nadčloveške energije, da se premagajo vse težave. Rumunski kampanja bo naslavljena kampanja za našo armado.

RAZNO IZ INOZEMSTVA.

— Anthony Janus, ameriški avi-
jatič, ki je služil v ruski armadi,
je bil ubit 12. oktobra.
— Brezlična brzojavka iz Ber-
lina javlja, da je Anglija ugrabi-
la čez 30.000 žakljev pošte, ki je
šla iz Nemčije v Ameriko in iz
Amerike v Nemčijo. 24.200 žak-
ljev pošte je bilo na potu iz Nem-
čije v Ameriko in 16.800 žakljev
pa obratno. Ta zaplenba se je
izvršila v dobi od 19. decembra
1915 do 30. septembra 1916.

— Iz Lugana, Švica, poročajo,
da je začelo italijansko časopisje
napadati zavezniške zaradi počas-
ne pomoči, ki jo dobiva Rumuni-
ja. "Giornale d'Italia" v Rimu
vprašuje sarkastično, kje da je
tista velikanska armada iz Rusi-
je, ki je imela kaznovati bolgars-
ko izdajstvo. Dalje vprašuje,
kaj je s prošlim ententnim mi-
listaričnim svetom, o katerem ni
bilo nič več slišati od zadnje spo-
mladit. List dolži zavezniške, da
igrajo osebno politiko, namesto da
bi delali v vzajemnosti, kakor
delajo centralne sile.

— Na Kubi so večer volili pred-
sednika. Konservativna stranka
trdi, da je zmagal sedanji pred-
sednik Menocal z 80 elektoralni-
mi glasovi večine, medtem ko pravi-
vo liberalci, da ima njihov kan-
didat 20.000 navadnih glasov ve-
čine. V Havani so bili slični kr-
vavi izgredi, pri katerih je vojaš-
tvo ustrelilo dve osebi. Liberalna
stranka dolži vladno stranko go-
lufije na voliških in grozi z re-
volucijo.

— Iz Amsterdam poročajo, da
je nemška submarinka večer uje-
la holandski parnik Oldambt in
ga poslala s svojo posadko bel-
gijskemu pristanišču. Med potjo
je pa parnik naletel na angleš-
kega rušilec, ki je takoj napadel.
Posadka na parniku je eksplodi-
rala dve bombi z namenom, da
potopi ladjo, toda namerna se ni
posrečila. Rušilec je odvedel par-
nik in nemško posadko v angleš-
ko pristanišče.

— Major general F. B. Maurice,
šef angleškega vojnega štaba, iz-
javlja, da bo ofenziva od Sommi
trajala vso zimo.

Ameriške vesti.

(Nadaljevanje iz prejšnjega)

Ogden, Utah, 3. novembra. —
Charles A. Wood, cestnoželezniš-
ki sprevodnik, je enega bandita
ustrelil drugega pa ranil.
Voz je pridrhal do konec pro-
ge in pred sprevodnika sta stopila
dva roparja in zahtevala denar.
Sprevodnik je segel po denar,
bandit je pa mislil, da išče smok-
res. Ustrelil je nanj in ga zadel
od strani. Bandita sta pričela us-
tati bežati, za njima je prišel stre-
ljal sprevodnik, ki je enega us-
strelil, drugega pa ranil. Ranjeni
bandit je všel.

New York, 3. novembra. — De-
lavskim gospodinjam v Manhat-
tanu, Bronxu in v drugih pred-
mestjih je draginja prinesla po-
novno razočaranje. Cena trilem-
n premoaga za domačo uporabo je
povečala na \$12 tona.
Trgovci imajo za podražitev

razne izgovore: pomanjkanje voz-
ovna naročila, nepopoln železni-
ški obrat, pošiljanje premoga v
Kanado itd.

Premogovniški baroni, ki lastu-
jejo rudnike, v katerih se nahaja
trdi premog, tožijo, da jim pri-
manjkuje delavcev.

Vse te tožbe nimajo drugega
namena kot podražiti premog. Na-
čelo kapitalistične družbe je: De-
lavci delajo za nizko mezdno in
plačujejo odurne cene za svoje po-
treščine.

Detroit, Mich., 3. novembra. —
Trgovski odbor, ki je preiskal
stanovanjske razmere v mestu,
pravi, da so slabe in da je stanar-
na previsoka.

Tri sto družin živi v šotorih in
mnogo delavcev, ki zaslužijo ma-
lo boljše so poslali svoje družine
v bližnja mesta, sami so pa na sta-
novanju in hrani pri tujih ljudeh.

New Haven, Conn., 3. nov. —
Joseph Castelli in Frank Veteri,
oba gluhonema, sta bila obsojena
na smrt, ker sta umorila ženo
Castellija. Smrtna obsodba se ima
izvršiti dne 15. marca.

Denver, Colo., 3. novembra. —
Henry C. Shoemaker, bogat živi-
norejec v okraju Douglas, je pri
obravnavi za zakonsko ločitev ob-
dolžil svojo ženo Luu, da ga je
hotela zastrupiti z arzenikom. Sho-
emaker je izpovedal, da je njego-
va soproga dejala v dve posodi u-
kuhanega sadja arzeniko. Po vi-
ditu ukuhanega sadja je obolel in
skoraj umrl, popolnoma zdrav pa
ni tudi še sedaj. Obdolžil jo je
tudi, da je skozi dvajset let, od-
kar je bil oženjen, bila še žena
drugega moža. Ni pa mogel pove-
dati imena in ime bivšega druge-
ga moža. Shoemaker je dejal, da
je obneki priliki žena vrgla vanj
velik nož. Umaknil se je nežu, ki
se zasadi v vrata, skozi katera je
hotel izstopiti.

Philadelphia, Pa., 3. novembra.
Leonard Replogle, je kupil je-
klarno, ki je bila last Wharton
Steel družbe pri Whartonu, N. J.
Jeklarna obsega dva plavža in ka-
kih 4.000 rudniškega polja, ki je
bogato na magnetični rudi.

Louisville, Ky., 3. novembra. —
Tukaj se je organizirala podpr-
na organizacija pod imenom Vite-
zi in Dame Klu Kluksov. Državni
tajnik Lewis je odklonil prošnjo
za inkorporacijo, češ, da Klu
Kluki ni primerno ime.

Donville, Pa., 3. novembra. —
Robert B. Pursel, mestni pisar, je
ustrelil John C. Kernsa in njego-
vo ženo. Na to je poizkusil ustre-
liti še svojo ženo, a so mu izvil
samokres iz rok, preden je na-
pravil še večjo nesrečo.

Blazna ljubosumnost mu je po-
rinila samokres v roko, da je po-
stal morilec.

New York, 3. novembra. — Po-
izjavi župana Mitchella je cestno-
železniška stavka pomnožila me-
stne izdatke.

Letos bo \$12.133.861 več stroš-
kov kot lani. Župan pravi, da so
stroški višji, ker so se pomnožili
izdatki za plače policajev in og-
njegaseev. Pomnožiti je bilo tre-
ba tudi število uniformiranih po-
licajev.

Število uniformiranih policajev
je bilo pomnoženo radi cestnože-
lezniške stavke. Cestnoželezniški
baroni zahtevajo varstvo, mesto
ga oskrbi, davkoplačevalci ga pa
plačajo.

Stroj z najnovejšimi moder-
nimi stroji za nabijanje in šivanje
podplatov in dovršitev dela. Dela
se lahko stoji ali sede. Cena bode
nizka, ker prodano mora biti v
najkrajšem času iz posebnega
vzroka.

Urejeno z najnovejšimi moder-
nimi stroji za nabijanje in šivanje
podplatov in dovršitev dela. Dela
se lahko stoji ali sede. Cena bode
nizka, ker prodano mora biti v
najkrajšem času iz posebnega
vzroka.

Urejeno z najnovejšimi moder-
nimi stroji za nabijanje in šivanje
podplatov in dovršitev dela. Dela
se lahko stoji ali sede. Cena bode
nizka, ker prodano mora biti v
najkrajšem času iz posebnega
vzroka.

Urejeno z najnovejšimi moder-
nimi stroji za nabijanje in šivanje
podplatov in dovršitev dela. Dela
se lahko stoji ali sede. Cena bode
nizka, ker prodano mora biti v
najkrajšem času iz posebnega
vzroka.

Urejeno z najnovejšimi moder-
nimi stroji za nabijanje in šivanje
podplatov in dovršitev dela. Dela
se lahko stoji ali sede. Cena bode
nizka, ker prodano mora biti v
najkrajšem času iz posebnega
vzroka.

Urejeno z najnovejšimi moder-
nimi stroji za nabijanje in šivanje
podplatov in dovršitev dela. Dela
se lahko stoji ali sede. Cena bode
nizka, ker prodano mora biti v
najkrajšem času iz posebnega
vzroka.

Urejeno z najnovejšimi moder-
nimi stroji za nabijanje in šivanje
podplatov in dovršitev dela. Dela
se lahko stoji ali sede. Cena bode
nizka, ker prodano mora biti v
najkrajšem času iz posebnega
vzroka.

Urejeno z najnovejšimi moder-
nimi stroji za nabijanje in šivanje
podplatov in dovršitev dela. Dela
se lahko stoji ali sede. Cena bode
nizka, ker prodano mora biti v
najkrajšem času iz posebnega
vzroka.

Urejeno z najnovejšimi moder-
nimi stroji za nabijanje in šivanje
podplatov in dovršitev dela. Dela
se lahko stoji ali sede. Cena bode
nizka, ker prodano mora biti v
najkrajšem času iz posebnega
vzroka.

Urejeno z najnovejšimi moder-
nimi stroji za nabijanje in šivanje
podplatov in dovršitev dela. Dela
se lahko stoji ali sede. Cena bode
nizka, ker prodano mora biti v
najkrajšem času iz posebnega
vzroka.

Urejeno z najnovejšimi moder-
nimi stroji za nabijanje in šivanje
podplatov in dovršitev dela. Dela
se lahko stoji ali sede. Cena bode
nizka, ker prodano mora biti v
najkrajšem času iz posebnega
vzroka.

cev, je pisal predsedniku komisi-
je za javno službo. V pismu opa-
zarja predsednika, da je čas, da
komisija nekaj stori za javno var-
nost, ker se nesreče množijo radi
nezmožnosti stavekokezev.

Vred nemirov je ustavljen cest-
noželezniški obrat.

Springfield, Mo., 3. novembra.
Vred cestnoželezniške stavke je
prišlo do rabuke in tri osebe so
bile nevarno ranjene. Rabuka
prelinočujim je bila druga v te-
ku 24 ur.

Družba je drugi dan ustavila
obrat.

Staybinski ključarji so izvojevali
osemurni delavnik.

Sau Francisco, Cal., 3. nov. —
Staybinski ključarji zmagujejo
v boju za osemurni delavnik. Pa-
cific Structural kompanija je pri-
znala organizacijo, v njenem o-
bratu se dela le osem ur na dan.

To je četrta družba, ki izvrš-
je stavbinska dela, ki je v teku
enega meseca priznala organizaci-
jo. Sedaj je še šest tvrdk, ki se
še vstavljajo delavskim zahte-
vam.

Povišana mesda.

Niagara, Falls, N. Y. — Kot-
larski pomagajo so dobili poviša-
no mezdno od 10 do 25 centov na
dan, njih delovne ure znašajo o-
sem ur na dan.

Boston, Mass. — Črkostavska
organizacija je napravila v lastni-
ki častnikov novo pogodbo, po ka-
teri se črkostavcem poviša mezdna
za dva dolarja na teden.

Millville, N. J. — Whittall-Tat-
um Company in tvrdka Millville
Bottle Works sta povišali mezdno
svojim mladim delavcem za en do-
lar na teden, poleg pa še dobe
vsakih štirinajst dni doklado za
posebej dovršeno delo.

Slovenske vesti.

Lincoln, Ill. V tukajšnjem pre-
mogovnem rovu zaposleni rojak
Frank Krivec, doma iz Litije na
Kranjskem, si je pri delu zlomil
nogo v gleenu. Nahaja se v St.
Clair bolnišnici. Svoje časno je bil
član S. N. P. J. pa je odstopil.

Zopet en vzgled, kako je prav
če pripada delavcem kakšna podpr-
na organizacija.

Poročevalce.

AMERIŠKA VLADA PROTE-
STIRA PROTI "AMERIŠKIM"
AVIJATKOM NA FRANCOŠ-
KEM.

Washington, 3. nov. — Vladni
državni oddelek se je nameril pro-
testirati pri francoski vladi za-
radi navajanja "ameriških avijatik"
ali "zbor ameriških avijatikov"
v svojih uradnih poročilih. Taki
izrazi — pravi naša vlada — spr-
vijo Zedinjene države v zadre-
go glede neutralnosti. Obenem iz-
javlja državni tajnik Lansing, da
izgubi državljanstvo vsak Ameri-
kanec, ki služi v katerikoli ino-
zemski armadi. Pred nekaj dne-
vi je prošil za potni list Theodo-
re Marburg Jr., sin bivšega ame-
riškega poslanika v Belgiji, z na-
menom, da odpotuje kot učitelj
avijatik na francosko fronto, to-
da vlada mu ga ni dala.

ČEVLJARJI, POZOR!

Lepa prilika se nudi dobremu
čevljarju, kateri želi dober pro-
stor za čevljarstvo obrt, dela zmi-
raj dosti, po zimi in poleti, prostor
sredi mesta na najboljšem prostu-
ru.

Urejeno z najnovejšimi moder-
nimi stroji za nabijanje in šivanje
podplatov in dovršitev dela. Dela
se lahko stoji ali sede. Cena bode
nizka, ker prodano mora biti v
najkrajšem času iz posebnega
vzroka.

Urejeno z najnovejšimi moder-
nimi stroji za nabijanje in šivanje
podplatov in dovršitev dela. Dela
se lahko stoji ali sede. Cena bode
nizka, ker prodano mora biti v
najkrajšem času iz posebnega
vzroka.

Urejeno z najnovejšimi moder-
nimi stroji za nabijanje in šivanje
podplatov in dovršitev dela. Dela
se lahko stoji ali sede. Cena bode
nizka, ker prodano mora biti v
najkrajšem času iz posebnega
vzroka.

Urejeno z najnovejšimi moder-
nimi stroji za nabijanje in šivanje
podplatov in dovršitev dela. Dela
se lahko stoji ali sede. Cena bode
nizka, ker prodano mora biti v
najkrajšem času iz posebnega
vzroka.

Urejeno z najnovejšimi moder-
nimi stroji za nabijanje in šivanje
podplatov in dovršitev dela. Dela
se lahko stoji ali sede. Cena bode
nizka, ker prodano mora biti v
najkrajšem času iz posebnega
vzroka.

Urejeno z najnovejšimi moder-
nimi stroji za nabijanje in šivanje
podplatov in dovršitev dela. Dela
se lahko stoji ali sede. Cena bode
nizka, ker prodano mora biti v
najkrajšem času iz posebnega
vzroka.

Urejeno z najnovejšimi moder-
nimi stroji za nabijanje in šivanje
podplatov in dovršitev dela. Dela
se lahko stoji ali sede. Cena bode
nizka, ker prodano mora biti v
najkrajšem času iz posebnega
vzroka.

Urejeno z najnovejšimi moder-
nimi stroji za nabijanje in šivanje
podplatov in dovršitev dela. Dela
se lahko stoji ali sede. Cena bode
nizka, ker prodano mora biti v
najkrajšem času iz posebnega
vzroka.

Urejeno z najnovejšimi moder-
nimi stroji za nabijanje in šivanje
podplatov in dovršitev dela. Dela
se lahko stoji ali sede. Cena bode
nizka, ker prodano mora biti v
najkrajšem času iz posebnega
vzroka.

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904

GLAVNI STAN: 2637-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Podpora Jednota

Inkorp. 17. junija 1907 v drž. Illinois.

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik: John Vogrič, box 214, La Salle, Ill.

I. Podpredsednik: J. Bratkovič, R. F. D. 4, box 86, Girard, Kans.

II. Podpredsednik: Jozef Kubeš, 9469 Ewing ave., So. Chicago, Ill.

Tajnik: John Verderbar, 2708 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Blagajnik: Anton J. Terbovec, P. O. Box 1, Cleora, Ill.

Zapisnikar: John Molek, 4008 W. 31st St., Chicago, Ill.

NADEBNINI ODBOR:

Jože Ambrožič, 351 box, Cannonsburg, Pa.

Paul Berger, 741-1st St., La Salle, Ill.

F. S. Tauchar, 674 Ahsay Ave., Rock Springs, Wyo.

FOROTNI ODBOR:

Anton Hrast, 811-95th Ave., New Duluth, Minn.

Anton Peterlin, 6307 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Jože Radišek, 679 box, Smithon, Pa.

Rudolf Pieteršek, 436 box, Bridgeville, Pa.

Albina Hočvar, 18 Beard Ave., Detroit, Mich.

URADNIK "PROSVETE":

Jože Zavertnik, Chicago, Ill.

VRHOVNI IZDAVNIK:

F. J. Kern, M. D., 6902 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

VSE DENARNE ZADEVE IN STVARI, ki se tičejo gl. upravnega odbora in S. N. P. J. naj se pošiljajo na naslov:

TAJNISTVO S. N. P. J., 2637-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

PRITOŽBE OLEDE GENERALNEGA POSLOVANJA se pošiljajo na naslov:

JOŽE AMBROŽIČ, Box 351, Cannonsburg, Pa.

ZADEVE PREPILJIVE VERBINE, ki sta jih rešili prva in druga in-
stanca, se pošiljajo na naslov:

ANTON HRAST, 811-95th Ave., New Duluth, Minn.

VSI DOPINI, rasprave, članki, naznanila itd. za "Prosveto" se pošiljajo na naslov:

UREDNIŠTVO "PROSVETE", 2637-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois.

VSE UPRAVNIŠKE STVARI, naročila, oglasi, se pošiljajo na naslov:

UPRAVNIŠTVO "PROSVETE", 2637-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

V korespondenci s tajništvom S. N. P. J., uredništvom in upravnim
"Prosveto" ne rabite imen uradnikov, marveč napišite naslov, ko je tu naveden, ako želite, da bo vsaka stvar hitro rešena.

Seje gl. upravnega odbora se vrše redno vsakega 1. in 15. v mesecu ob osmih zvečer v prostorih jednotnega posloja.

Pošiljatelj denarja!

Vred zelo slabe pošte svez svetujemo rojakom pošiljati zdaj denar v stare domovino po brezličnem brajzavu.

Natančno smo poizvedeli, da pridejo take pošiljave za današnje razmere hitro. Za naslov se računa 65 centov za vsako besedo. Najboljše je, da se nam pošlje \$4.00 za vsak naslov; ako bo kaj preveč ali premalo, bomo poslali nazaj oziroma pisali za primanjkljaj.

Brezlične pošiljave gredo vse v Nemčijo, odtam na Dunaj, odkoder jih odpošljejo na določeni naslov.

Potrdil o izplačilu se zdaj iz stare domovine ne more dobiti, toda banka K. K. Priv. Oesterr. Credit Anstalt na Dunaju poroča, da sahteva in dobi od pošte za vsako izplačilo takovan Payee's receipt, t. j. potrdilo s pečatom zadnje pošte in lastnoročnim podpisom prejemnika ali poštarja. Vsa ta potrdila omenjena banka zbira in hrani ter jih bo poslala sem, ko bo poštna zveza zopet vrnjena.

Opozarjamo, da je mogoče po brezličnem brajzavu poslati le okrogle svote kot so spodaj navedene in še naprej do 10.000 kron.

Za take pošiljave se naj nam pošilja le pošte Money Order in denar v gotovini, kajti privatnih čekov za brajzavne pošiljave ni mogoče sprejemati.

SPODAJ OZNAČEN CENAM JE TREBA PRIŠTETI ŠE \$4.00 ZA BRZOJAVNE STROŠKE.

Naslov se mora jasno napisati in dodati: **pošlje naj se brajzavno.**

K: 100.00.....\$ 13.00	K: 600.00.....\$ 78.00
K: 200.00.....26.00	K: 700.00.....91.00
K: 300.00.....39.00	K: 800.00.....104.00
K: 400.00.....52.00	K: 900.00.....117.00
K: 500.00.....65.00	K: 1000.00.....129.00

TVRDKA FRANK SAKSER,

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

JOŽE AMBROŽIČ:

PREKRŠČEVALEC.

Zgodovinski roman.

(Nadaljevanje)

Bara je vstala izza mize in pomignila Alešu, da naj vstane. Uhogal jo je brez odloga.

"Odloži obleko in orožje!" mu je ukazala, in on je začel metati od sebe orožje in obleko kos za kosom.

Tudi Bara je odložila kožuh in drugo obleko. "Poljubuj me!" mu je zopet velela, in Aleš je razprostrl roki natančno po njenih mislih, jo pritisnil k sebi in poljuboval.

"Bolj strastno!" je zavpila in Aleš jo je pritisnil k sebi, da so ji pokale kosti v telesu.

Bilo je proti jutru. Na mizi v votlini je dogorela sveča. Tedaj je Bara tlesnila nalahko z rokama in izza zagrinjala se je prikazal prtljakev. Pogledal je na spečega Aleša in zahlastal z zobmi.

Bara je vstala in posegla z roko za ležišče. V trenutku je zažvižgal bič po zraku in padel prtljakev čez pleča, da je zatulil in se zvil v klopčič na tleh. Na to so pa padali udarci po plečih in glavi.

Ona je prenehala in mu ukazala v tujem jeziku, da naj vstane. Njena velika postava z razpuščenimi lasmi, črnimi očmi, in z bičem v roki, pred katero je čepel prtljakev na tleh pod njenimi nogami je bila videti kakor boginja osvete. Rekla mu je zopet nekaj in on je padel k njenim nogam in jih poljuboval, ali ona ga je sumila, pred in niti je odšel tepen za zavoslo k izhodu.

"Pregriznil bi mu vrat v ljubosumnosti," je zamrmrala in se začela oblačiti. Stopila je iz votline in prtljakev je privlekel konja na konopcu. Žival se je tresla po vsem životu od bojzani pred malim, črnim hudičem.

Bara je pristopila, prišla konopce in pogledala konja po vratu. Žival se je pomirila in ona je gibčno skočila nanj. Poklicala je prtljakev in mu naročila nekaj, nakar ga je zopet oplazila z bičem po glavi.

Mali je skritil z zobmi od bolečine, nato pa začel plezati po skali nad votlino v gozd.

"Podvizati se bom morala, ker hudič ga še lahko umori," je murmrala Bara in udarila po konju.

Po par urah se je vrnila in pred njo na konju je sedela Milena.

"Počakaj zunaj!" je ukazala Bara. "Jaz stopim notri, mogoče še spi, ker je utrujen od jeze."

Ona je odšla, Milena je pa ostala pri konju. Položila si je roke na levo stran prsi, boječa se, da ji skoči srce, ki je tako močno tolklo pod belo uskoško jopico.

Bara je pristopila k ležišču, kjer je Aleš še vedno ležal v hipnozi.

"Prišelja sem ti Mileno. Beži z njo! Preskrbim vama bivaldišče. Ako ne greš, zadene Mileno uskoška osmeta, ker je zapustila svoj rod brez dovoljenja vajde. — Obleci se in vzemi orožje!"

Aleš je skočil pokonci in se hitro oblekel in pripel meč. Ko je vstaknil pištole za pas, rekla mu je, da se naj vsede za mizo. Aleš se je vsedel, kakor prejšnji večer, ko ji je gledal v oči. Tedaj je Bara udarila z dlanjo po mizi in on je poskočil in si mel oči, kakor da se je prebudil iz spanja. Začuden je gledal okrog sebe.

"Ha, ha! dolgo si spal, pijanec! Pojdi z mano, Milena te pričakuje zunaj."

Aleš je gledal začuden in si klical v spomin stvari, ki so se godile, predno je bil zaspal. Spominjal se je, da je sedel pred kratkim z njo, ali da bi ona med tem časom pripeljala Mileno, tega ni mogel zapopasti. In gledal je Baro še bolj začuden.

"Ti misliš, da si spal eno uro ali manj. Pogledaj!" — in pokazala mu je razpoko v skali, skozi katero je sijal dan. "Spal si vso noč in skoro pol dneva."

Njega je zopet prijel strah pred žensko, katere je meča opanjivo lepoto na sebi ni tudi moč, da se je lahko igrala z ljudmi kakor je hotela.

"Kaj je Milena?" je vprašal in na glas se mu je poznalo, da ni verjel Barinim besedam.

"Zunaj te čaka."

On je vstal in začutil, da je jako truden. Vse življenje se mu je zdela nekak prazen in boleč. Bara je šla naprej proti izhodu in Aleš je kresal za njo in si mislil: "Proč iz bližine te ženske, ki ima uskoško noč!"

"Bom videla, ako je bo tudi sedaj ljubil, ko ima nobene strasti več v sebi," je murmrala ona svetlo pred njim.

Milena je stala pri konju in slednji je zarezel, ko je zagledal gospodarja. Milena se je zgrozila, ko je zapazila njegov izmučen obraz; hotela je zapokati, ali pridržala je solze. Ni marala, da bi bila Bara prva njenih solz.

Aleš je stopil k nji, jo objel in jo vzdignil v naročje kakor otroka. Nato jo je posadil na konja, skočil za njen hrbet in odjezdil proti gozdu, da bi se bil ozrl na lepo Baro.

Bara je prebledela in siknila za njim.

"Osvetni me odidek!" nakar se je vrnila v votlino. Obkoljen je prilezel prtljakev in se vse udele koperno nogam. Ona je pa prišla bič in ga tepla tako, da je je otrpnila roka.

Nato ga je prišla in vrgla na svoje ležišče. Med njuno prenosno dobroto kakor udarce in gladi svoj gospodini zvesto v obraz kakor uganjenec.

Natrag jesenskoga jutra je drdral po cesti črna, kresketa maglica kmečki voz. Konja sta bila na koncu in odite lakotnici so pričale o dolgi noči. Na vozu je sedel, kakor se je poznalo po uskoški premočni kmet z ženo.

Medita, ko je on priganjal konje v dir, in črna maglica, kaj povelja, držala, da je ona z njim.

"Ne drži se mi tako žalostno!" je rekel kmet in ji pogledal v obraz. "Vesela bodiva, da je tako. Še nekaj časa in za mestnim obzidjem bova, in potem naju ne dobe tako lahka."

"Tako mi je težko," je odgovorila ona, "radi mene je bežal oče iz samostana in radi mene je storil smrt."

In kmet na vozu, ki ni bil nihče drugi kakor Anton — predikant, se je trudil ponovno, da ji dokaže, da to ni nič drugega kakor usoda človeka.

Gostilničar je stal na pragu svoje gostilne na trgu in pokimal Antonu, kakor da bi se že nekak poznala, in slednji je pritegnil vojke in zapeljal na njegovo dvorišče.

Po par vprašanjih je zvedel gostilničar od Antona neko pravljico o Turkih, češ, da so njemu in njegovi ženi pobrali dvoje otrok in da žena ne mora biti več na kmetih, ampak hoče v mesto, kjer bo bolj varno.

Gostilničar je takoj priporočal neko hišo v mestu z zemljiščem zunaj mesta. Gospodar hiše je urtev in brez potomev in zato bo mesto prado posestvo.

Poklicali so župana in si ogledali hišo. Kupčija je bila kavalu sklenjena. Anton je odšel denar in vrhutega je dal za par vrčev vina, da bi pogodba "bolj držala" in bila sreča v novem domu.

Zvečer je že plapolal ogenj na ognjišču, ki ga je zanetila Marjanica. Anton je bil v hlevu in oskrboval konje. Zvečer je pa dejal Marjanici: "Srečen sem! Malo sem delal, toda čutim, da je prvi dan v mojem življenju, ki ga nisem preživel zastonj."

Leto pozneje je bila hiša že predelana in Marjanica je pestovala porednega Tomaža, kakor so imenovali malega na njeno željo. Anton je pa postal ugleden meščan in izvolili so ga za mestnega svetovaleca.

Skrbel je, da se je mesto utrdilo proti sovražnim napadom, in ko jim je cesar Ferdinand podaril topove, so govorili meščani, da je to Antonova zasluga. S Turki je bil sklenjen mir in ta čas se je moral porabiti.

Stanovski shod, kateri je bil sklican v Spodnji Dravograd (1. jun. 1536) iz Kranjske Koroške in Štajerske, je sklenil, da se ljudstvo splošno oboroži v deželi. Anton se je prijel dela v mestu z vztrajnostjo in prepričal ljudi, da morajo opustiti verske stranke, ako hočejo kaj doseči v obrambo dežele.

Poslali so tudi spomenico na papeža Pavla III. in ga prosili, da naj napravi mir med kršćanskimi vladarji in da naj skliče občni cerkveni zbor, da se poravnajo razprtije med luterani in katoličani. Kranjske pl. Lamberger, kanonik v Solungradu, je bil pooblaščen, da nese spomenico v Rim.

Vse je pa vedelo, da je mir le na papirju in da opustošenje, ki sta ga naredila Kacijanar in Višnjegorski v Bosni, bodo Turki maščevali prej ali slej.

In res sta drugo leto po tistem začela s napadati Slovonijo. Ukrebej, bosenski poveljnik, in smederovski poveljnik Mehmetbej. Ko je padla trdnjava Kila (17. marca 1537) južno od Velebita, so vedeli v Avstriji, da se Turek ne ašli.

Sklicali so armado, ki je štela skoro petindvajset tisoč mož, katerih je bila ena tretjina konjnikov. Bili so Hrvatje, Štajerci, Korošci, Avstrijci, Čehi in Kranjci. Armada se je zbrala na slavonskem Podravju in se začela pomikati proti Vitrovici. Toda edinstvo ni bilo v nji.

Prišlo je do prepira med Šlikom, poveljnikom Čehov in vrhovnim poveljnikom Kacijanarjem. Zagrebški škof Limon Erdec je bil zavezan da preskrbi hrano vojski, ki jih bo čakala v Vitrovici. Ko je vojska prišla v označeno mesto (10. sept. 1537) ni bilo nikakršne hrane.

Kacijanar je tedaj vzkliznil: "Se predno začnem napadati, smo poraženi in to radi vas, prečastiti škof!"

Začeli so se jesenski nalivi in med vojniki je izbruhnila bolezen radi nezadostne hrane; umrlo jih je osem tisoč.

Pripravljali so se, da udarijo na Osek in s tem vzamejo najvažnejše mesto, ki leži ob cesti, katere je vodila iz Beograda, da s tem zapro nadaljno prodiranje v slovenske dežele. Ali mesto je bilo utrjeno in na obleganje Kacijanar se misliti ni mogel v poznem jesenskem času. V bitko na odprtem polju se pa Mehmetbej ni hotel spuštiti.

Izstradana vojska se je začela vračati. Toda Turki so ji prestrigli pot, ki je bila najboljša in najkrajša, to je iz Oseka proti Valpovu. Tako je bila vojska potisnjena v močvirje ob reki Vuki. Pa tudi na tej poti so jih napadali, in ker so bila tla močvirna, in vojniki niso imeli hrane ne krme za konje, so se konaj privlekli do mesta Gorjana (9. oktobra 1537). Od tod so mislili kreniti v smeri proti Valpovu in pustili kanone in vozove na mestu. Odhod se je imel izvršiti ponoči in Kacijanar je imel dati v temi znamenje z bakljo. Ali Ludovik Pekri in zagrebški škof Erdec, poveljniki hrvaških in slavonskih čet, sta odšla poprej, ne da bi čakala na znamenje. Kacijanarja se je polotil velik strah, ko je to izvedel in ne zmečee se za ostalo armado, je tudi on pobegnil s štajerskim glavarjem in poveljnikom štajerskih čet Ivan Ugnadom.

Turki so jih napadli in poveljništvo ni ostalo in je prevzel grof Lodron. Vnel se je obup. Kdor ni poginil pod turškimi handžarji in puškami, kdor ni poginil pod turškimi handžarji in puškami, je obležal v močvirju. Le malo se jih je okoli. Od pet tisoč Čehov ni ušel niti eden. Turki so vplenili vse topove in med njimi tudi veliko "Kacijanerie".

Cesar je odzvel Kacijanarju glavarstvo kranjske dežele in poveljništvo, na njegovo mesto je pa imenoval Nikolaja Juršiča.

Turki so zopet imeli odprto pot na Slovensko.

(Dalje sledi.)

ROMANTIKI.

Spisal Ivan Lah.

(Nadaljevanje).

Vznemirjen sem hodil oni večer po vrtu in tudi noč sem imel zelo nemirno. Ves čas sem mislil na grofice in na čudni slučaj na vrtu. Spal nisem skoraj nič, kajti motil me je sladki nasmeh nje ustnic, motil me je nje pogled, tako zaupen in ljubeznjiv, in pretresel me je njen vznemirjeni obraz.

Zjutraj navsezgodaj mi je prinesla postrežnica vizitko od gospe grofice, ki me je prosila, naj čim prej pridem v sprejemno sobo. Obšel sem se in šel.

Gospa grofica je že sedela v sprejemni sobi. Pozdravila me je s prijaznim obrazom in rekla: "Oprostite, da vas tako zgodaj motim, toda ni mogoče drugače: to je edina prilika, da z vami govorim sama. Govoriti moram o zelo važnih stvareh. Ona revica je šele sedaj zaspala in Bog obvaruj, ko bi vedela, da z vami govorim." Gospa si je obrisala oči, videti je bilo, da je objokana.

"To mislite gospodično hčerko," sem rekel, da bi pretrgal molk.

"Da, da. To veste, da je ona z vami hotela govoriti, toda prosila bi vas..."

Beseda se ji je ustavila.

"Prosim, prosim..."

"Treba je, da poznate celo povest."

"Prosim, to me zanima."

"Ah, to ni zanimivo."

"Mene življenje zanima."

"Da, to se mi je zdelo in to jo je gnalo k vam. Toda ž njo je treba znati govoriti. Razumete, kaj hočem reči. Pomislite si človeka, ki živi vso svojo mladost in vse svoje življenje v lepi misli; rečimo, da je vse izmišljeno, laž, ampak on veruje in je v tem srečen. Ali je vredno, da bi mu rekli resnico in ga hoteli prepričati o laži?"

"Jaz mislim, da je to zdravo in da prava sreča sloni na resnici." "Mogoče imate prav, gospod, ampak sedaj poslušajte. Midve s hčerko sva sami na svetu. Nihava niti dela, niti skrbi, niti nadlog. Živiva, kakor ljudje mislijo, krasno življenje, ampak ni tako krasno, kakor se vidi. Ako se vzame bolezen, kot nadlogo dela in skrbi, toda jaz hočem mimo življenja, ker nimam vzroka razburjanja se. Zato živiva s hčerjo po mestih, po letoviščih, po zdraviliščih, povsod nekaj časa; dokler je namreč tiho to, kar bi delalo krik, ko bi prišlo do spoznanja. Takrat oddideva drugam. Midve s hčerjo živiva namreč v veliki laži. Jaz namreč poznam resnico. Toda zaradi nje živim v laži in moram reči, da sem prišla do prepričanja, da je treba pustiti laž pri miru, ako osrečuje človeka. Midve na primer — nisva niti grofici."

Poklonil sem se.

"Veste, milostiva, da je to vseeno: človek je človek."

"Imate prav. Ampak so ljudje, ki bi na naju gledali vkljub najinemu bogastvu popolnoma drugače, ko bi to vedeli. A ne mislite da sem jaz častiteljna. Ampak mora biti tako. Razumete torej, za kaj gre."

"Priznati moram, da ne."

"Torej vam povem vse. V mladih letih sva s hčerjo ostali sami in ona je mnogo čitala romane. Naenkrat se ji je zasmjalo, kakor zasanjalo; predstavljala si je, da je grofica in da jo snubi vitez. Takrat sem odšla z njo po svetu, od takrat potujeva. Mislite si, kako je bilo to življenje! — Neke je pripovedovala neki hišni, ki se ni vedela za skrivnost, o svojem vitezu. Ta se ji je zasmjela in ji rekla, da ni res. Bože, kaj sem pretrpela! Vidite, ako bi ji kdo uničil te sanje, bi znorela! Jaz sem mati in ona je edina, kar imam na svetu. Ako hočem, da živim z njo, moram živeti tako, kakor ona hoče, ker ona ne prenese tega, da bi ji kdo ugovarjal ali pa da bi ji dokazal, da ni resnica, kar misli. Kdor hoče torej govoriti z njo, ji mora vse pritrditi, in jaz bi vas prosila..."

"Razumem."

"Vidite, so ljudje na svetu, ki ne morejo videti sreče, ki hočejo vsakemu vzeti že ono malo sreče, kar je ima. Rečimo, kaj koga stane, ako si jaz lastim ime grofice, ker tako hoče ona in ker le pod tem pogojem živi? Kaj komu

mar, kaj sanja nje utrjena glava? Zakaj bi ji ne pustili laži, ko je dela srečno? Kaj bi jim pomagalo, če jo zapro v blaznijo? Ona je dobra, verjemite, zelo dobra, toda boji se ljudi in ima prav, kajti ljudje ne razumejo tega. Oni bi ji hoteli dokazati, da živi v laži, in ona bi zblaznela. Oni mislijo, da je blazna sedaj, toda lahko vidite nje mirno, ljubeznivo obnevanje. Ono ljubi vse in kako ljubi! Sovraži samo one, ki ne verujejo, kar veruje ona. Zato sem vas hotela pripraviti. Ona si želi z vami govoriti."

"To me veseli."

"Toda prosim vas, pritrdite ji vse. Kaj bi imeli od tega, če ji motite nje nežne sanje?"

"Obljubljam vam, da ste lahko brez skrbi. Dovolite, da vas vprašam..."

"Prosim."

"Večkrat nisva govorila o tem, vendar se je razburila."

"Da, plakala je celo noč; kajti ona je rekla, da hodi rada sama po vrtu, vi pa ste trdili, da je redko sama, da hodi z menoj. Naredili ste mi težko noč. Z veliko težavo sem jo utolažila in šele proti jutru je zaspala. To je sreča, da sem mogla govoriti z vami. Ona nerada obneva z ljudmi, ampak z gotovimi ljudmi hoče govoriti, da bi jim pripovedovala svojo povest. Opazila sem to kmalu in sem hotela z vami prej govoriti, nego se to zgodi. Toda to je težko, kajti ona niti meni popolnoma ne zaupa in se boji, da bi me ne preslepili ljudje, ki hočejo uničiti nje srečo. Napram nekaterim ljudem je zelo zaupljiva, drugih pa se boji... Kako naj vam to povem?"

"Razumem."

"Torej, prosim vas, bodite ji dobri."

S tem se je poslovila in odšla.

Jaz pa sem odšel na vrt, kjer sem v krasnem po mladanskem jutru premišljal o sreči ljudi in o vrednosti laži.

Nato sem odšel skroz gozd v gore prav do razvalin, odkoder sem se vrnil šele zvečer. Ko sem stopil na vrt, sem zagledal na njem mlajšo grofice. Priznati moram, da sem ves dan mislil nanjo in da sem pričakoval, da se zgodi tako, ko pridem domov. Da, celo želel sem si, da bi bilo tako.

Sedela je na oni klopi, kjer je sedela prejšnji večer. Sedela je mirno, nepremično in strmela predse v mrak, kakor da bi hotela tam različne videti nekaj, kar se ji skriva v daljavi. Gledal sem jo nekaj časa in naenkrat sem začutil čudno sočutje do te ženske. Ko je zaslišala moje stopinje, se je preplašena ozrla ter je hotela oditi naprej po vrtu. Toda obstala je ob klopi, naslonila se nanjo z eno roko in sklonila glavo. Šel sem počasi po stezi dalje, kakor da ni moj namen govoriti z njo. Toda zazdela se mi je, da me pričakuje, in stopil sem k njej. Pozdravil sem jo že daleč in ona se je prijazno poklonila.

Sedel sem na svojo klop in tudi ona je zopet sedla.

"Čudovit večer je noč, grofica."

"Čudovit... Vi ste bili na izprehodu."

"Da, visoko gori na vrhovih, prav pri razvalinah sem bil. Prišel sem do gradu in si ogledal njegove znamenitosti. Čudno krasno je to okolje."

"Ah, kako krasno! Jaz se nisem bila na vrhu. Predaleč ne. Vi ljubite take kraje?"

"Da, ljubim jih. V njih je res mnogo lepega in zanimivega. Preteklost leži v njih včasih je prijetno pomisliti na preteklost."

"Da, tudi jaz ljubim to," je govorila in oči so ji začeli goreti v živi radosti. "Vidite, to je naš svet. Kako bi bilo brez njega dolgočas na zemlji! Kaj je na primer veliko mesto, tovarne in vse, kar ima danes vse? Tam je za navadne ljudi, ki nimajo zmisla za poezijo."

"Da," pritrdil sem ji in za plaho sem dobil mil in hvaležen pogled. Naenkrat je pomladel njen in pokazalo se je na njem toliko krasote, da bi ne bil nikdar sanjal o njej.

"Da, vidite, vi mi pritrdujete. Vi ste dober človek," je takoj začela s tako zgovornostjo, ki bi si je ne bil nikdar mislil, kdor jo je imel priliko videti vsak dan z njeno materjo, ki nista skoraj nikdar govorili med sabo.

"Vidite, jaz zelo ljubim take kraje in jih obiskujem zelo rada; nisem rada v mestu, tam je pusto. Po-

sebnost zdaj, odkar je moj se-

odšel."

"Vaš soprog je odšel?"

"Nehote vprašal."

"Kakor se mi zdi, vi še ne-

ste."

"Ne, ne vem, grofica."

Njen obraz je zastrla glo-

žalost in pokrila si je z rokami

oči.

"Ah, to je žalostna povest, žel je k nam, ko mi je bilo najst let. Prijazil je na visokem konju. Spremljalo ga oseb. Bili so krasni mladenč-

on je bil... kako vam ga popišem? Bil je vitez pleme-

rodu. Služil je na dvoru in mnogo dežel. Povsod so ga li po njegovih temnih o-

je s seboj tudi peveca, ki je lepo pel. Ob njegovi pr-

dvignil moj vitez in me s-

nimi besedami zasmejal. Nih-

ni mogel odreči. Napravil je

stijo in so pili in se veselili,

je klečal pred mojimi nogami

ni govoril besede ljubezni,

so sladke kakor opojna pa

žive kakor cvetoča roža, bre-

če kakor morski val na obali

moj vitez!"

Pomislila je in gledala nek-

daljavo, kakor da se tam pre-

vrši vsa povest. Gledal sem

oči in molče poslušal. Pri-

vala je živahno in s prepri-

Z lica ji je odsevala skr-

dost, zardevala je in blede

ustnih se ji je pojavil zdaj

smeš, v očeh sem videl te

nje sreča; zdaj sem vedel,

more razumeti njenih pog-

kdor ne pozna nje povesti,

v očeh ji je spala ta cela

kakor bajka, ona je živela

kakor v sanjah in bala se,

ji ne vzemo ljube, kar je bi

no življenje. Obenem pa se

zdelo vse tako krasno, da j-

la, da bi vsi vedeli o njeni

povesti. Zato je bilo v nje

čeh toliko nenavadnega, va-

ga, boječega in vendar ljub-

ga. Zato so zdaj živele nje

in govorile bolj nego nje

kazale so vso krasoto sanj

ji polnile življenje. V tre-

ko je pripovedovala, bi bil

v njej videti najsmrenejše